

BASKIN ORAN • Eniſte Gözüyle Bodrum

BASKIN ORAN uluslararası ilişkiler emekli profesörü. 1945 İzmir doğumlu. 1968'de bitirdiği SBF'de (Mülkiye) asistanken 1971 ve 1980 cuntaları tarafından toplam dokuz yıl üniversiteden atıldı, her seferinde dava açarak geri döndü.

1999-2009 arasında Avrupa Konseyi Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI) nezdinde ulusal irtibat görevlisi idi. Ekim 2004'te Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulunun Azınlık ve Kültürel Haklar Raporunu yazınca mahkemeye verildi ve beraat etti. Aralık 2008'de Ermenilerden Özür Kampanyasını başlatan dört kişi arasında yer aldı. Nisan 2013'te Kürt barışı çerçevesinde Akil İnsanlar Ege heyetinde bulundu.

Sekseni aşkın bilimsel makalesi var. Yirmiyi aşan kitaplarının (bkz. <http://www.baskinoran.com/kitaplar.php>) genel konuları şöyle: **Uluslararası ilişkiler** (ör. *Türk Dış Politikası*, ed., üç cilt), **milliyetçilik** (ör. *Az gelişmiş Ülke Milliyetçiliği ve Atatürk Milliyetçiliği*), **azınlıklar** (ör. *Türkiye'de Azınlıklar ve Türkiyeli Gayrimüslimler Üzerine Yazılar*), **siyasal mizah** (ör. *Kenan Evren'in Yazılmamış Anıları ve Recep Tayyip Erdoğan'ın Yazılmamış Anıları*), **anı** (ör. *Nerde O Eski Mahpushaneler*), **sözlü tarih** (ör. *Dalavera Memet'in Bodrum Tarihi*), **Kürt meselesi** (ör. *Çekiç Güç ve Kürt Devleti ve Türkiyeli Kürtler Üzerine Yazılar*), **Ermeni meselesi** (ör. *M.K. Adlı Çocuğun Tehcir Anıları*).

Haftalık yazıları *Agos*'ta (2000'den beri), *T24*'te ve *artigercek*'te yayınlıyor.

baskinoran@gmail.com

İletişim Yayınları 1028 • Baskın Oran Bütün Eserleri 2

ISBN-13: 978-975-05-2185-0

© 2004 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1-2. BASKI 2004, İstanbul

3. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Hasan Köseoğlu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3

Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BASKIN ORAN

EniŖte Gözüyle Bodrum

... ve diğer hoŖ ykler

BASKIN ORAN BÜTÜN ESERLERİ 2

GENİŖLETİLMİŖ VE
GÖZDEN GEİRİLMİŖ BASKI

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	9
Enişte Gözüyle Bodrum	11
Üç.....	13
“BU TABLOLARI SİZ Mİ YAPTINIZ?”.....	17
PAŞALAR.....	21
REFAHYOL’UN EN SON BODRUM MARİFETİ!.....	26
BODRUM’DA GÖSTERİ YÜRÜYÜŞLERİ!.....	30
“TORNACI BAŞKAN, BENİ KOLLA!”.....	35
BODRUM’DA ADLAR.....	39
“KORUMA VE GÜZELLEŞTİRME DERNEĞİ”.....	43
SAKIZCI.....	46
ALMANYA’DA DURAN ABİLERİN HEDİYESİ.....	50
BODRUM’DA KANUN.....	53
İKİNCİ SÜLEYMAN’IN İSKELESİ!.....	57
BİZ KOYUNLUK YAPTIĞIMIZ SÜRECE... ..	60
MANDALİNA’NIN NEZAKETİ.....	64
FORD’LA 12,5 SAATLİK MÜCADELEM.....	68
OF’LAYIP ÇÜŞ’LEYENLERE CEVABIMDIR.....	74

KUMBAHÇE DERNEĞİ GELİTDURUUU!!	78
DEVEYE DİKEN...	82
TÜRK TELEKOM VE HASAN HEYBETLİ'YLE İLİŞKİLERİM	87
DEPREM!	91
MAHMUT KAPTAN'DA BİR AKŞAM...	95
SAKIZ VE ÇİÇEK ÜZERİNE BİR BODRUM MASALI	99
DERVİŞ BEY'İN DAMADI	102
SİNKAF	106
AHMET USULÜ YILBAŞI	109
BODRURLU OĞLANLAR NİYE OKUMAZ?	113
BODRUM'UN MUHAFAZAKÂRLIĞI VE BOYACI İSMAİL USTA	117
NAM-I DİĞER, BARLAR SOKAĞI...	122
BETON ŞEMSİ OLAYININ İÇYÜZÜ	126
BODRUM'DA LOKANTALAR VE GARSONLAR	130
SABUN KÖPÜĞÜ, AMA ÖNEMLİ HABERLER	134
KUMBAHÇE DERNEĞİ, ELDE VAR HÜZÜN...	138
BODRUM'DA İNGİLİZCE	142
BU OKUYUCU TAİFESİNE DE YARANILMAZ!	146
MALİ'NİN ÇANINA KİM OT TIKADI?	150
ALLAH'A HAVALE...	154
BODRUM'DA VE IRAK'TA “ŞER'DEN HAYR” DURUMLARI	158
BODRUM'UN EŞEK DAVASI, TÜRKİYE'NİN IRAK DAVASI	162
AHTAPOT AYLANININ BEŞ USULÜ	166
“AMSTEL BARAJI”	169
NE ARARSAN BULUNUR BEACH	173
AFTO İNE PETRUM!	177
BODRURLULAR BADANA YERLER MİYDİ?	181
SEZONU KAPIYOZ GARI - 2004	185
BODRUM'DA CİRCİR İLACI	188
ÇAMLIHEMŞİN SOSLU BODRUM!	191
KÜRT SOSLU BODRUM	195
BODRUM'DA SÜNNET FELAKETİ	199
BODRUM KOKTEYLİ	203

BODRUM'DA KOPSİ KEFALİ	207
BODRUM'DA WIRELESS TAVUK SOTE	211
BODRUM'UN 'ENTERKONEKTE' KUYULARI	215
BODRUM AYA NİKOLA KİLİSESİNİ NASIL YIKTIK	219
BODRUM, BU SEFER HARBİDEN!	223
KABUKÇU VOLKAN'IN PROTOKOLÜ	227
BODRUM'UN SALÂLARI	231
BODRUM'DAN KOCADON ÖNRAPORU	235
SEZONU KAPIYOZ GARI - 2012	239
SAKALLI CELAL BODRUM'DA...	243
BODRUM'DA OKSO VRE PIOMENOS!	247
GÜMÜŞLÜK'TE BİR "BAŞKA" FESTİVAL	251
... Ve, Diğer Hoş Öyküler	255
ELİN AMERİKALISINI NASIL TÜRK YAPTIK?	257
PARİS'TE İRANLI OLMAK	265
"GARPZEDE" KAVRAMINI DUYMUŞ MUYDUNUZ?	268
FRANSA'NIN EN BÜYÜK PEZEVENĞİ: PTT	271
PARİS'TE HER GECE YILBAŞIDIR...	274
YİRMİ YIL ÖNCEKİ BİR BODRUM: KALKAN	278
BODRUM KALESİNDE KOMÜNİZM PROPAGANDASI	284
URLA İSKELESİ'NDE KURBAN BAYRAMI	287
İSKELE'DEKİ ZEHİR	291
"ÖLÜ CANLAR" VE CANLI HACILAR	294
KREUZBERG'DE DUVAR İLANLARI	303
KARDEŞİM TANJU, YURDUNA DÖN!	306
MÜSLÜMAN BİRADERLERİMLE ÜÇ UZUN GÜN	309
BODRUM DEDİKODULARI	313
CUMHUR'DAN NARGİLE VE BALIK TARİFLERİ	316
BİTEZ YALI CAMİİ'NİN İMAMI!	321
BENİM FAŞİSTİM HERKESİN FAŞİSTİNDEN İYİDİR...	324
YILIN İLK GÜNÜNDE, URLA'NIN GÜVENDİK KÖYÜ...	328
SARAH COOK BACIMIZ	332

SOKAK İSİMLERİ	336
HRANT İLE RAKEL'İN EVİNDE HALİLİBRAHİM SOFRASI	341
CUMHUR KAPTAN'DA YILBAŞI	345
İFRATTAN TEFRİTE: TÜRKİYE'DE AİLE TERBİYESİ	349
NEVİZADE BONCUK'TA MUHABBET	356

SUNUŞ

Bu bir “tatil kitabı”dır. Tatillerde ve gezilerde yazılmıştır.

Bendeniz üniversite hocasıyım. Araştırmalar yapar, bilimsel kitaplar yazar, dersler veririm. Güleryüzle yapılırsa bile, temelde asık suratlı iştir.

Ama aynı zamanda, 1985’ten beri hiç aksatmadan her hafta gazete ve dergilerde yazarım. Bu yazılardan bazıları üniversitede ders gibidir, bazıları gırgırdır, bazıları melezdır. Bu kitapta ikinci ve üçüncü türleri biraraya toplayacağım.

1987’ye kadarki yazılar *Yeni Gündem* dergisinden, 1987-1999 arası tarihleri taşıyanlar *2000’e Doğru ve Aydınlık*’tan, 2000’den sonrakiler de *Agos*’tandır. İçlerindeki bilgiler örneğin yemek fiyatları, bar giriş ücretleri, para cezaları falan acayibinize gitmesin diye, her yazının sonunda ay ve yıl belirteceğim.

Kitabı iki bölüme ayıracağım. Her ikisindeki yazıları da ayrı ayrı, yazılış tarihlerine göre sıralayacağım. “Enişte Gözüyle Bodrum” yani birinci ve esas bölüm, “Bodrumlu Feyhan’ın kocası” olmak sıfatıyla 1996’dan sonra bu ünlü kasabada yaşadıklarımıdır. “...Ve diğer hoş öyküler” ise, daha ön-

ce Bodrum dahil değişik yer ve ülkelerdeki hayatıma ilişkin olup, arşivimde bulabildiğim yazılardır; evlilikleri karıştır-
mayasınız diye söylüyorum! Karıştırırsanız, yazın bana, ay-
dınlatici ek bilgi arzedeğim.

Ayrıca, benim bulamadığım yazılar hani olur da tesadüfen
sizde varsa, lütfen yollayın ekleyeyim.

Tatilde iyi okumalar efendim.

BASKIN ORAN

Enişte Gözüyle Bodrum

Üç

Şu sıralar, benim adım geçince cemi cümlelerin ağzı bir karışık kalıyormuş. Benim için bir kısmı:

“Yine mi evlenmiş ulan?” diye soruyormuş, bir kısmı da:

“Helâl olsun be! Ne cesaret varmış çocukta!” diyormuş.

Sırf zevzeklik. Siz onlara aldırmayın lütfen.

Evvela, Allah’ın kavlinin üç olduğunu bile bilmeyen adamlardan hayır gelmez.

Saniyen, elli bir yıl yarım asırdan fazla etmektedir ve yarım asırda üç kere, siz söyleyin, çok mudur?

Salisen (ki işin burası ciddidir), insanların hiç mutluluk ile huzuru birarada yaşama fırsatı bulup bulmadıkları da başlı başına önemli bir sorudur.

Neyse. Fazla ciddileşmeyelim hanımlar beyler. Üç gün için dahi olsa, Bodrum zamanıdır.

* * *

Önce, bir müjde: Kanalizasyon tamamlanmış. Evler teker teker bağlanıyor. Bodrum şu anda esas insan yükünü tutmaktan henüz çok uzak olduğundan mıdır bilmem ama,

şehrin içindeki deniz tertemiz. Yalnız, bunun sonucu olsa gerek, sokaklar köstebek yuvası, onu da söyleyeyim.

Halikarnas'a doğru uzanan çarşı içinde faaliyet binbeşyüz. Demirler kesiliyor, karolar döşeniyor, boyalar yapılıyor, dükkânlar bölünüyor ya da birleştiriliyor, belediyenin standardına uymayan levhalar değiştiriliyor. Esnaf kısmısı birşeylere bozulmadan duramaz ya, belediye bütün tenteleirin aynı biçim ve aynı renkte olmasına karar vermiş, ona bozuluyorlar:

“Şindi bi de yeni tente mi yaptırceez?” diye soruyorlar birbirlerine, anlamamış gibi.

Burası kaç avuçluk yer? Küçük yerin motoru, dedikodu. Sezon açılana kadar Bodrum iki dedikoduyla idare edeceğe benziyor: Feyhan'ın buranın yerlisi olduğu tüyosunu verirsem, birinci dedikodu konusunu tahmin etmeniz mümkün olabilir:

“Gördünüz müü? Neye benziyomuuş? Sakallı mıymuş? Çok mu okumuuş?” (Burada kelimelerin son hecesini böyle uzatıyorlar).

İkincisine gelince, o da Kasetçi İsmail'in hazırlıklarını sürdürdüğü yeni kasetçi dükkânına saydığı para üzerine: 12 milyar Türk Lirası. Bundan sonra kendileri faaliyetlerini eski Lodos Bar'ın bulunduğu yerde sürdürecekler.

Esnafın derdi, tabii, İsmail'in bu parayı nasıl çıkarabileceği konusu. Bu mevsim paranın tümünü, en iyi ihtimalle de 8 milyarını ödemesi gerekiyormuş. “Canım, dükkânın arka kısmına gençler otursun diye ayrıca sandalye atcekmiş!” diyen iyimserler mi ararsın, “Ulen, bu parayı bangaya goyeydi, uğraşmadan ikiye katlıcaktı!” diyen kötümserler mi.

Bodrum'un eniştesi olmak boru değil ya, İsmail kardeşimle de tanıştırdılar. “İşte, bu dükkâna 12 milyar sayıveren İsmail bu!” dediklerinde, enfes bir tatlılıkla boynunu büküyor:

“İşte o salak benim” diyor.

“Esağfurullah” diyorsunuz hemen. Diyorsunuz da, yılda 4 milyardan üç yıllık 12 milyar peşin kirayı bir sezonda kasetten çıkartıp nasıl kâra geçeceğini de düşünmeden edemiyorsunuz.

Evet efendim, doğru okudunuz: Kirayı. Mal sahibi, söylendiğine göre bir de tutmuş, denize doğru uzanan dükkânın kıyı tarafını ayrıca Çin lokantasına kiralamış (abi, ne mallar, ne mal sahipleri var!).

Esnafın bir diğer derdi de, İsmail bu tarafta 24/24 saat yeni kasetlerin “promosyonunu” bangır bangır yaparken, Çin lokantasında oturanların yediklerini nerelerine yiyecekleri hususu. Bodrumlu bu kadar incisini düşünüyor. Ayrıca, kaset ve CD hırsızlığını önlemek için İsmail’in “öten özel kapılar” yaptırmakta olduğu, verilen ayrıntıların yalnızca bir tanesi.

* * *

Efendim, yazarımız sizin için yaptığı tetkikleri yalnızca kentin içiyle sınırlı tutmuş değildir. Mandalına bahçelerini de gezmiştir. Yalnız, ne görmüştür, mandalina bahçeleri yer yer kurumaktadır. Şöminelik odun gibi özel surette kurutulmaktadır, daha doğrusu. Çünkü mandalina bahçesi “tarım alanı” statüsüne girmektedir ve inşaat alanı yalnızca yüzde 10’dur, kuruyunca tarım alanı olmaktan çıkacaktır ve rant da ona göre fırlayacaktır. Ve devlet, Bodrum’da buna karşı hiç-bir-şey yapmamaktadır.

Diyeceksiniz ki, ne yapsın? Tabii ki “Bunu yapan iki kişiyi sallandırırın, hallolur” demiyoruz.

Ama bu devlet, arazisini mandalina bahçesi olarak bu devirde hâlâ inatla korumak isteyene, kooperatifçilere satmayı hâlâ inatla reddederek yeşili koruyan yerlilere “aptal” diye bakıyor. Yetkili ağızdan şöyle diyerek:

“Bahçeye bakmak güç geliyorsa, birkaç dönümünü satın,

gerisine harcaýmın.” Őaka söylemiyorum, kendi öz kulađım-
la duydum.

Oysa, ben Urla'dan bilirim, ziraatilere bir haber uurur-
sun, anında resmi arala gelip bahende (yle 22 dönüm ko-
ca mandalina bahesi falan değil, evinin etrafındaki iki yüz
metrekarelik özel bahende) ne hastalık var, ne ila atmak
lazım, anında her türlü teknik yardımı yaparlar. Bodrum'da
gördüđüm kadarıyla devlet Şöyle bir “politika” güdüyor:
“Mandalina baheni önce kurutup sonra kooperatifi yap-
satıya okut, mandalinayı İsrail'den ithal ederiz, ayrıca yeŐil-
liđe değil de beyaz duvara bakarız, olur biter.”

* * *

Yine, anasımı satayım, fazla ciddileŐtik.

Oysa yaŐ elli birdir ve böyle Őeyler yarım yüzyılda bir bi-
le yakalanmayabilir.

Bu durumda, geri Hadigari ve civarında millet eŐeđini sn-
net ettirmektedir ve buna senin kulak zarının dayanabilmesi
Őz konusu değildir ama, limana doğru azıcık yürüyüp sağa
ynelmen halinde Seyfi Bar'a dalmak ve kütükler parlayan Ő-
minenin bir köŐesinde barınmak (“Barınmak”ın “bar”dan gel-
diđini biliyor muydunuz?) diye de bir Şey vardır.

 rakamının hikmeti, Anadolu'nun binlerce yıllık kültü-
rnden gelir ve Bodrum'daki  gnle kanıtlanmıŐtır.

Nisan 1996